

Liite 1: Tasa-arvosuunnitelma

1. TASA-ARVOSUUNNITELMA

Sisälllys

1.	Tasa-arvosuunnitelma	1
1.1.	Tasa-arvosuunnitelman tavoitteet	1
1.2.	Erkko-lukion henkilömäärät	2
2.	Tasa-arvoon liittyvä lainsäädäntö	2
2.1.	Laki naisten ja miesten tasa-arvosta.....	2
2.2.	Yhdenvertaisuuslaki	4
3.	Tasa-arvotilanteen kartoitus Erkko-lukiossa	4
4.	Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi.....	6
5.	Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen	8

1.1. Tasa-arvosuunnitelman tavoitteet

Erkko-lukion tasa-arvosuunnitelma perustuu lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.609/1986, muutettu lailla 232/2005). Suunnitelma liitetään osaksi lukion opetussuunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on antaa keinoja ja välineitä tasa-arvon toteutumiseen Erkko-lukiossa. Sen tarkoituksena on sitouttaa oppilaitoksen henkilöstö ja opiskelijat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen.

Tasa-arvosuunnitelmassa on kirjattuna selvitys Erkko-lukion tasa-arvotilanteesta, mahdollisista ongelmakohtista sekä toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja lukion toiminnan kehittämiseksi. Suunnitelmassa huomioidaan tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa, opetuksen järjestämisessä ja opintosuorituksien arvioimisessa. Lisäksi on tärkeää ennaltaehkäistä ja lopettaa seksuaalinen ja sukupuolen perusteella tapahtuva häirintä.

Tasa-arvosuunnitelman toteutumista seurataan, tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa tai vähintään kolmen vuoden välein. Suunnitelmaan sisällytetään arvio aikaisemman suunnitelman toteutumisesta, käytetyistä toimenpiteistä ja mahdollisista tuloksista.

Tasa-arvosuunnitelmaluonnosta käsitteivät työryhmän esityksen pohjalta opiskelijakunnan hallitus ja opettajainkokous. Tasa-arvosuunnitelman hyväksyi johtosäännön mukaisesti Orimattilan sivistys- ja hyvinvointivaliokunta.

1.2. Erkko-lukion henkilömäärät

Erkko-lukion henkilömäärät kevät 2019

	naisia	miehiä	yhteensä
rehtori	1		1
apulaisrehtori		1	1
opettajia	11	6	17
toimistosihteerit	1		1
opiskelijoita	64	51	115
opiskelijakunnan hallitus	11	2	13
yhteensä	88	60	148

2. TASA-ARVOON LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

2.1. Laki naisten ja miesten tasa-arvosta

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609) tuli voimaan Suomessa vuoden 1987 alussa. Sen tarkoitus on naisten ja miesten välisen tasa-arvon parantaminen, sukupuoleen perustuvan syrjinnän estäminen ja naisten aseman parantaminen erityisesti työelämässä. Se edellyttää, että miehille ja naisille järjestetään samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Lain tarkoitus on lisäksi estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. 1 § (30.12.2014/1329).

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan tässä laissa henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan.

Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla (3 §).

Lain 5 §:n (30.12.2014/1329) mukaan koulutuksen järjestäjien on huolehdittava siitä, että nais- ja miesopiskelijoilla on samat mahdollisuudet koulutukseen ja siihen, että opetus ja oppiaineisto tukevat lain tarkoituksen toteutumista. Opiskelijoiden ikä sekä kehitys on otettava huomioon tasa-arvoa edistettäessä.

5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksessa laaditaan vuosittain tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa. Suunnitelman on sisällettävä selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta ja tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Lisäksi siinä on oltava arvio siitä, miten aikaisemman tasa-arvosuunnitelman toimenpiteet ja tulokset on otettu huomioon. Suunnitelman tavoitteena on oppilaitoksen toiminnan kehittäminen.

6 c §:n mukaan koulutuksen järjestäjän on ennaltaehkäistävä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

7 § kieltää syrjinnän.

Syrjintä tarkoittaa tässä laissa muun muassa naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella sekä eri asemaan asettamista sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella.

Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella sekä käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää pidetään tässä laissa tarkoitettuna syrjintänä.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan tässä laissa sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla ahdistava ilmapiiri.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan tässä laissa henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan ahdistava ilmapiiri.

8 b § Syrjintä oppilaitoksissa (15.4.2005/232)

Tämän lain mukaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa opiskelijoita ei saa asettaa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan.

10 a § Oppilaitoksen velvollisuus antaa selvitys menettelystään (15.4.2005/232)

Jos opiskelija katsoo, että häntä on syrjitty 8 b:ssä mainitulla tavalla, oppilaitoksen on annettava välittömästi pyynnöstä kirjallinen selvitys.

2.2. Yhdenvertaisuuslaki

Yhdenvertaisuuslain mukaan (30.12.2014/1325 6 §) oppilaitosten on laadittava suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille. <www.yhdenvertaisuus.fi> Luettu 18.11.2015.

3. TASA-ARVOTILANTEEN KARTOITUS ERKKO-LUKIOSSA

Opiskelijat vastasivat tasa-arvotilannetta koskevaan kyselyyn marraskuu 2018.

Väite	Olen samaa mieltä.	Olen eri mieltä.	En osaa sanoa.
Oppilaitoksen tavat ja käytännöt ovat samanlaisia naisille ja miehille.	71,7 %	10,9 %	17,4 %
Opettajat eivät aseta erilaisia vaatimuksia naisille ja miehille.	60,9 %	12,0 %	27,2 %
Naiset ja miehet saavat opettajilta yhtäläisesti huomiota.	75,0 %	10,9 %	14,1 %
Opettajat kannustavat naisia ja miehiä yhtä paljon.	71,7 %	16,3 %	12,0 %
Opettajat arvioivat naisia ja miehiä tasapuolisesti.	71,7 %	9,8 %	18,5 %

Opettajat kohtelevat mies- ja naispuolisia opiskelijoita tasapuolisesti	63,0 %	13,0 %	23,9 %
--	--------	--------	--------

Jos olet havainnut seksuaalista häirintää, se on ollut luonteeltaan

- * sanallista: 4,3 %
- * sanatonta: 7,6 %
- * fyysistä: 1,1 %
- * En ole havainnut: 87,0 %

Nais- ja miesopiskelijoiden kurssivalinnoista tehtiin selvitys lv 18-19 mukaan.

SOVELTAVAT KURSSIT

Soveltavat kurssit kokonaisuudessaan M 37,2 % ja N 62,8 %

	Miehet %	Naiset %
Äidinkieli	45,6	54,4
A-Englanti	41,2	58,8
Fysiikka	70,6	29,4
A-Matematiikka	52,6	47,4
B-Matematiikka	69,2	30,8
Biologia	0	100
Psykologia	21,7	88,3
Musiikki	0	100
Liikunta	44,3	55,7

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävät kurssit kokonaisuudessaan M 43,15 % ja N 56,85 %

	Miehet %	Naiset %
Äidinkieli	47,9	52,1
A-Englanti	42,9	57,1
B-Ruotsi	9,1	91,9
B3-Saksa	28,5	71,5

B3-Ranska	11,1	88,9
B3-Venäjä	0	100
B3-Espanja	18,2	83,8
Fysiikka	46,2	53,8
Kemia	53,1	46,9
A-Matematiikka	51,7	48,3
B-Matematiikka	53,1	46,9
Biologia	37,5	62,5
Maantieto	33,3	66,7
Elämäkatsomustieto	57,1	42,9
Filosofia	30,1	69,9
Terveystieto	36,6	63,4
Kuvaamataito	41,7	58,3
Musiikki	20	80
Liikunta	55,8	44,2
Psykologia	32,2	67,8
Historia	77,4	22,6
Yhteiskuntaoppi	70	30
Ilmaisutaito	0	100
Tietotekniikka	67,9	32,1

4. TOIMENPITEET TASA-ARVON EDISTÄMISEKSI

Tasa-arvo toteutuu Erkko-lukiossa pääosin hyvin. Tasa-arvoisuus-teemaa on tuotu lukiossamme esiin mm. toteuttamalla kysely opiskelijoille. Kyselyssä selvitettiin, miten tasa-arvoisuus toteutuu lukiossamme opiskelijoiden kohtelun, kurssivalintojen ja arvioinnin osalta. Opiskelijoita kannustetaan kertomaan eriarvoisesta kohtelusta tai seksuaalisesta häirinnästä, mistä maininta löytyy myös turvallisuussuunnitelmasta.

Terveystiedon pakollisella kurssilla määritellään seksuaalisen häirinnän keskeiset käsitteet.

Jos opiskelija kokee seksuaalista häirintää tai ahdistelua, hän voi ottaa yhteyttä opettajiin tai opiskelijahuollon asiantuntijoihin.

Opiskelijakunnan valintaa pyritään kehittämään niin, että jokaisesta ryhmästä olisi vähintään yksi edustaja opiskelijakunnan hallituksessa.

Kurssipalautteen avulla opettaja voi selvittää, miten opiskelijat ovat kokeneet tasa-arvon toteutuneen kurssilla.

Hyvä opetus on emansipatorista, eli se vapauttaa vanhoista kaavoista. Olen-naista on auttaa oppijaa tunnistamaan yksilölliset vahvuutensa ja löytämään häntä henkilökohtaisesti kiinnostavat oppimistehtävät ja -polut. Sukupuolisensitiivinen opetus vahvistaa myönteistä sukupuoli-identiteettiä, lisää aitoa vuoro-vaikutusta ja vähentää sukupuolten välisiä jännitteitä.

Oppilaitoksella on velvollisuus kehittää opiskeluoloja sellaisiksi, että ne soveltuvat kaikille opiskelijoille. Opetuksessa tulee keskittyä siihen, että erilaisia opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä kehitetään niin, että ne soveltuvat kaikille.

Opetuksessa on

- tarkasteltava, onko arviointi epätasa-arvoista
- tutkittava, miten opiskelijat tekevät valintoja ja miten niihin voidaan vaikuttaa
- pohdittava, missä määrin jää tunnistamatta ja käyttämättä erilaisia lahjakkuuksia
- mietittävä, miten voitaisiin luoda sellaisia oppimisympäristöjä, jotka tarjoavat tilaisuuksia kunkin omien kehittymistehtävien tunnistamiselle ja toteuttamiselle sukupuolesta riippumatta. Kehittymistehtävä tarkoittaa kunkin opiskelijan itse omaksi kehittymishankkeekseen valitsemaa tehtävää.

Valintojen suunnittelu ja opintojen ohjaus

Opinto-ohjaaja, joka suhtautuu tiedostavasti tasa-arvokysymyksiin, ottaa sukupuolisensitiivisen tai sukupuolikriittisen otteen. Hän miettii, kuinka ohjauskäytänteet ja niiden takana olevat uskomukset, jotka ylläpitävät sukupuolten välistä eriarvoisuutta, saataisiin näkyviksi. Koulutuksen ja työmarkkinoiden sukupuoli-jako on otettava esiin, ja siitä pitää keskustella. Parhaimmillaan opinto-ohjauksella voidaan purkaa vanhoja mekanismeja.

Oppilaitoksissa on tärkeää tehdä asennetyötä. Opinto-ohjauksen tulee olla avarakatseista. Nuorille tulee esitellä myös epätyypillisiä ammatteja, jolloin nuorten mahdollisuudet tehdä yksilöllisiä valintoja paranevat. Oppilaitoksen opettajissa tulee olla sekä naisia että miehiä ja mieluiten niin, että perinteisiä roolijakoja

murrettaisiin. Opiskelijoita on koulutustasoilla ohjattava tietoisesti tutustumaan eri sukupuolille perinteisesti epätyypillisiin aloihin.

Tasa-arvoisuus kannattaa huomioida vuosisuunnittelussa ja tasa-arvonäkökulmia voidaan nostaa esiin opetussuunnitelmassa. Tasa-arvoasiat voidaan esitellä opinto-oppaassa, jolloin ne ovat myös kaikkien nähtävillä.

5. TASA-ARVOSUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

Tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan koko henkilökunnalle ja opiskelijoille heti suunnitelman ilmestymisen jälkeen Wilman kautta tiedottamalla. Suunnitelmasta tiedotetaan myös sidosryhmille. Siitä kerrotaan uusia opettajia perehdytettäessä. Ryhmänohjaajat esittelevät suunnitelman kaikille lukion aloittaville opiskelijoille. Tasa-arvosuunnitelma on näkyvillä lukion kotisivuilla. Jokaisen opiskelijan olisi saatava käsitellä tasa-arvosuunnitelman sisältäviä asioita ainakin kerran lukio-opintojensa aikana. Suunnitelma liitetään osaksi opetussuunnitelmaa.